

Försvarsutskottets betänkande

1978/79: 14

med anledning av motionsyrkanden om uppdrag till 1978 års försvarskommitté och om kommitténs sammansättning

I detta betänkande behandlar utskottet följande motioner.

1978/79:595 av Lars Werner m. fl. (vpk) såvitt avser yrkandet 1 att riksdagen hos regeringen hemställer att den sittande försvarskommittén får tilläggsdirektiv om svensk nedrustning och omrustning.

1978/79:694 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) såvitt avser yrkandet 3 att motionen överlämnas till 1978 års försvarskommitté.

1978/79:868 av Maj Britt Theorin (s) och Lena Öhrsvik (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna

1. att försvarskommittén skall göra avvägningar mellan olika säkerhetspolitiska instrument, avvägningar inom totalförsvaret och inom det militära försvaret samt redovisa effekterna av en resursöverföring inom och mellan dessa tre nivåer,

2. att försvarskommittén skall redovisa olika tänkbara uppgifter för svenskt försvar och kostnader för skilda försvarsalternativ,

3. att försvarskommittén därvid skall redovisa konsekvenserna av olika grader av minskning av den svenska militärbudgeten.

1978/79:2110 av Maj Britt Theorin m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av att en grupp sakkunniga utanför försvarsetablissemanget ingår i försvarskommitténs fortsatta arbete med i motionen skisserade arbetsuppgifter.

Utskottet

I samband med 1977 års försvarsbeslut gav riksdagen som sin mening regeringen till känna vad försvarsutskottet hade anfört om arbetet med nästa långsiktiga försvarsbeslut (FöU 1976/77:13 s. 29–33). Utskottet hade bl. a. framhållit att en ny försvarskommitté i ett tidigt skede av sitt arbete kommer att granska inte minst det säkerhetspolitiska underlaget i form av angreppsfall, krisfall, m. m. Underlagets politiska relevans, de planerande myndigheternas sätt att utnyttja underlaget och möjligheter att öppet presentera problematiken är frågor som utredningen bör kunna behandla, ansåg utskottet.

En ny försvarskommitté tillkallades av regeringen under våren 1978. Kommitténs direktiv har redovisats för riksdagen (FöU 1977/78:19 bil. 2). Enligt direktiven skall försvarskommittén i en första etapp av sitt arbete

studera samspelet mellan de säkerhetspolitiska medlen och därvid särskilt överväga försvarspolitikens roll inom säkerhetspolitiken. Kommittén skall analysera utvecklingen i omvärlden och de hot mot vår frihet och vårt oberoende som kan uppkomma i framtiden samt bedöma vilka av dessa som bör tas till utgångspunkt för den långsiktiga planeringen av totalförsvaret. Kommittén skall ta del av genomförda säkerhetspolitiska studier och av det säkerhetspolitiska underlag som utnyttjas i perspektivplaneringen samt pröva i vilken omfattning underlaget överensstämmer med den syn som kommittén kommer till i sin analys. I direktiven pekas på att den etappvisa uppläggningsen av kommitténs arbete ökar möjligheterna för en offentlig debatt kring de frågor som kommittén har behandlat, t. ex. genom ett remissförfarande. Kommittén förutsätts bedriva sitt arbete under så stor öppenhet som möjligt och stimulera debatten i de frågor som utreds.

Till ledamöter i försvarskommittén har kallats 13 personer, varav tio är riksdagsledamöter. Av dessa är fyra ledamöter av utrikesutskottet.

Försvarskommittén beräknas lämna ett första delbetänkande – om säkerhetspolitiken – under våren 1979.

Yrkandena i motionerna 1978/79:595 och 694 syftar till att riksdagen till ledning för försvarskommittén skall fatta ett principbeslut om svensk nedrustning. Liknande motioner med yrkanden om en väsentlig förändring av försvarspolitikerna har avslagits av riksdagen under en följd av år, senast under föregående riksmöte (FöU 1977/78:19 s. 3 och 5, rskr 1977/78:240).

Även motionerna 1978/79:868 och 2110 innebär upprepande av motionsförslag som nyligen har behandlats och avslagits av riksdagen (FöU 1977/78:19 s. 4–6). Som framgår av direktiven för försvarskommittén skall denna bl. a. studera samspelet mellan de säkerhetspolitiska medlen och särskilt överväga försvarspolitikens roll inom säkerhetspolitiken.

Det är självfallet angeläget att försvarskommittén överväger olika handlingslinjer för utveckling av det svenska försvaret. Enligt utskottets mening medger direktiven att man överväger även okonventionella sätt att lösa totalförsvarets olika uppgifter.

Försvarskommitténs sammansättning talar enligt utskottets mening inte för någon ensidighet i arbetet. Kommittén har också redan i början av sitt arbete breddat underlaget för debatt och för sina ställningstaganden, bl. a. genom de elva uppsatser om svensk säkerhetspolitik som har skrivits för dess räkning. Uppsatserna har författats av personer med vitt skilda erfarenheter och åsikter. Utskottet förutsätter att kommittén även i andra former håller sig underrättad om de problem som har betydelse för utredningen.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att ifrågakvarande motionsyrkanden bör avslås av riksdagen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna 1978/79:595, yrkandet 1, och 1978/79:694, yrkandet 3, om vissa principbeslut till ledning för 1978 års försvarskommitté,

2. att riksdagen avslår motionen 1978/79:868 om försvarskommitténs arbete,
3. att riksdagen avslår motionen 1978/79:2110 om försvarskommitténs sammansättning m. m.

Stockholm den 13 februari 1979

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: Per Petersson (m), Bengt Gustavsson (s), Erik Glimnér (c), Eric Holmqvist (s), Georg Pettersson (c), Gusti Gustavsson (s), Gudrun Sundström (s), Gunnar Björck i Gävle (c), Gunnar Oskarson (m), Evert Hedberg (s), Hans Lindblad (fp), Karl-Erik Svartberg (s), Eric Hägelmark (fp) och Kalevi Wernebrink (c).

1. The first part of the report deals with the general situation in the country. It is noted that the economy is still in a state of stagnation and that the government's policies have not been successful in stimulating growth. The report also mentions the need for a more active role for the state in the economy.

2. The second part of the report discusses the social situation. It is noted that the standard of living is still low and that there is a need for social reforms. The report also mentions the need for a more active role for the state in social welfare.